

Poválečné ztráty a nálezy

Ztracené bohatství: Příběh cenných papírů po válce

Od babičky jsem často slýchal příběh o tom, jak po válce dostali s dědečkem od svých rodičů nějaké cenné papíry, které ale po komunistickém převratu a měnové reformě ztratily totálně na hodnotě, a oni tak přišli o nemalé peníze. Nejsem si jistý, o jakých cenných papírech konkrétně babička mluvila, v její pozůstalosti jsem každopádně narazil na zajímavý doklad v podobě „Příhlášky cenných papírů uložených v tuzemsku“. Jde o dokument z 10. listopadu 1945, kdy již rodina žila v Jihlavě. Z dokumentu vyplývá, že babička sama byla tehdy držitelkou cenných papírů uložených u Spořitelny Pelhřimov v celkové hodnotě 46 tisíc Kč, které byly nakoupeny ještě před válkou.

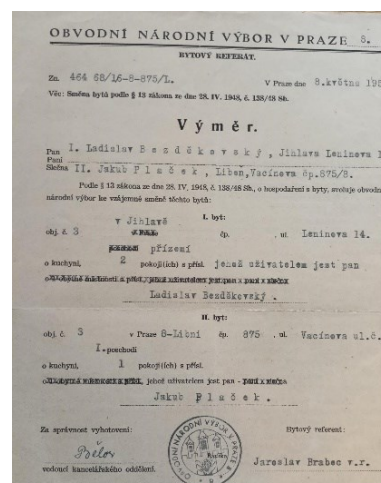
To vysvětluje, proč je jako jejich vlastník uvedena právě babička – pravděpodobně se jednalo o svatební dar od jejích rodičů. Zajímavé je, že na tomto oficiálním dokumentu je uvedeno její křestní jméno „Mařenka“, což je trochu překvapivé. Dokument podrobně uvádí, že šlo o jeden kus cenného papíru emise A s nominální hodnotou 1 000 Kč (s dvojprocentním úrokem) a čtyři kusy cenných papírů emise B s nominální hodnotou 10 000 Kč a 5 000 Kč (také s dvojprocentním úrokem).

CENA LISTU		PŘÍHLÁŠKA cenných papírů uložených v tuzemsku		Pro příslušné úřady	
Číslo:		Účelovna: SPOŘITELNA PELHŘIMOVSKÁ		Depozit 172.	
Přihlašuji podle dekretu prezidenta republiky o přiblížení skladu a jiných pohledávek u peněžních ústavů, jakož i životního pojištění a cenných papírů, tyto cenné papíry a prohlášení vlastnické, že všechny údaje v této přihlášce uvedené jsou správné a úplné a že jsem si vědom zákonných trestních následků.					
Ouka	Příjmení a jméno (tuzemský) nebo (zahraniční) držitel cenných papírů	Stát bydliště	Národ	Datum příhlásky	
Vlastník	Bedřichová Mařenka, rozená Vlnová, Leninova 24.	ČSR	ČSR	Dne 10. 11. 1945.	
Stožitel					
Manžel (zahraniční vlastník)					
Zákonný zástupce					
Přímá a úhradná částka (nominálně, v Kč a Kčs)	Prostřednictvím úhrady vložená částka (nominálně, v Kč a Kčs)	DRUH CENNÉHO PAPIŘU		Po 1. 1. 1939	
1.000,--		4 1/2% unif. půjčka emise A, 1 kus,		před 1. 1. 1939.	
45.000,--		4 1/2% unif. půjčka emise B, 4 kusy po nom. 10.000,-- a 1 kus po nom. 5.000,--			

Celková hodnota dluhopisů pořízených před rokem 1938 nebyla tehdy vůbec malá, i když se proti předválečné úrovni snížila kvůli znehodnocení koruny během okupace. Například v roce 1945 se průměrný roční plat dělníka v Československu pohyboval okolo 20–30 tisíc Kč. To znamená, že babiččiny cenné papíry by odpovídaly přibližně dvěma ročním platům dělníka. O to více je tak smutné, že rodina o tyto peníze (a další dřívější úspory manžela Ladislava) důsledku již zmiňovaného vývoje po únoru 1948 z velké míry přišla.

Směna bytu do Prahy: Výměr ONV a nové začátky v Libni

V porovnání s mojí druhou babičkou Andělkou zažila babička Mařenka výrazně méně stěhování. Po přestěhování do Prahy v roce 1951 zůstala na dlouhá léta (až do roku 2010) na jediné adrese – v bytě ve Vacínově ulici 8 v Libni. V pozůstalosti po mých prarodičích je toho dokladem výměr bytového referátu Obvodního národního výboru v Praze 8¹ ze dne 8. května 1951. Z daného dokumentu vyplývá, že rodina Bezděkovských získala byt na základě směny s původním držitelem, panem Jakubem Ptáčkem, který na oplátku získal jejich byt v tehdejší Leninově ulici v Jihlavě.

Z dokumentu je jinak na první pohled zřejmé, že si rodina stěhováním zřejmě pohoršila. Zatímco v Jihlavě měli byt se dvěma pokoji a kuchyní ve zvýšeném přízemí, ve Vacínově ulici byl jen jeden pokoj a kuchyň, přičemž a byt se nacházel v 1. patře. To prarodičům ještě relativně vyhovovalo, protože tolik nevadilo, že v domě nebyl výtah.

Rodina se proto rozhodla nevyužít možnost získat větší dvoupokojový byt v ulici Novákova, který se nacházel ve třetím patře. Když si vzpomenu na to, jak dědeček v posledních letech života chodil o francouzských holích, říkám si, že to bylo moudré rozhodnutí. Tehdy však rodina spíše řešila, že byt v Novákově ulici neměl ústřední topení, a vynášet kýble s uhlím ze sklepa do třetího patra se jim zdálo téměř nereálné.

Začátky ve Vacínově ulici musely být velmi náročné. Samotný dokument z ONV nám to sice neříká, ale díky vzpomínkám svého tatínka vím, že byt byl vybaven pouze kamny na pevná paliva, včetně kamen na ohřev teplé vody pro vanu. „V koupelně byl zpočátku umístěn plynový sporák, ale časem ho bylo nutné přesunout do před síně kvůli předpisům pro plynové spotřebiče,“ vzpomíná tatínek. Až později se rodičům podařilo získat povolení na instalaci plynových kamen WAW, nejprve do původní kuchyně, která zároveň sloužila jako denní místnost s jídelním stolem, kde také jeho rodiče spali.

¹ Obvodní národní výbory (ONV) byly orgány místní správy v Československu během komunistické éry, které zajišťovaly administrativu a správu na úrovni městských obvodů. V dnešní době jejich roli zastávají Úřady městských částí.

Ztráta v rodině: Příběh rodného listu dcerky Blaničky

Rodný list bývá patrně tím vůbec prvním dokumentem, který se váže k určité osobě a poskytuje základní informace o rodičích a narození dítěte. V případě rodného listu Blanky Bezděkovské, dcery mé babičky Mařenky, jsou na tomto dokumentu ale významné jiné dva údaje. Prvním je to, že malá Blanička se narodila 28. dubna 1956 ve fakultní nemocnici na Bulovce, což byla spádová porodnice pro libeňské obyvatele. Druhý údaj, který působí snad ještě silněji, je datum vydání tohoto rodného listu – 4. května 1956. Při vědomí toho, že Blanka zemřela 14. května 1956, tedy jen deset dní po vydání dokumentu, je patrné, jak krátký a tragický byl její život. Tento rodný list nám ukazuje, jak křehké může být lidské bytí a jak nečekané mohou být jeho osudy.

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
Obvodní NÁRODNÍ VÝBOR v Praze 12
OKRES Praha

První výpis
nepodléhající poplatku.

RODNÝ LIST

V KNIZE NAROZENÍ obvodního NÁRODNÍHO VÝBORU
v Praze 12

VE SVAZKU 1/14 ROC. 1956 NA STRANĚ 125. POD ČÍS. ŘADOVÝM 504
JEST ZAPÍRÁNO

Dne, měsíce a rok narození	20.4.1956 dvacátého čtvrtého dubna jednatého deváctého prosince
Místo narození	Dětské fakultní nemocnice v Praze 12 Sp. 506
Matka a příjmení matky	Blanka Bezděčková
Pohlaví	ženská
Státní občanství	československé
Matka a příjmení, dne, měsíc, rok, místo narození, porování a bydliště otce, jména a příjmení jeho rodičů	Ladislav Bezděčkový, narozený 27. června 1915, Bohumín, okres Telhňavský, úředním bytem Praha 8 - Libeň, Vaciňova 5. 8, nyní Josefa Bezděčková a anežky, rozené Beníškové
Matka a příjmení, dne, měsíc, rok, místo narození, porování a bydliště matky, jména a příjmení jejích rodičů	Marie Bezděčková, rozená Fuchtová, narozená 8. prosince 1924, Dobrá Voda, okres Telhňavský, v domovním bytě Praha 6 - Libeň, Vaciňova č. 5, sestra Ladislava Fuchty a Marie, rozené Novotné
Příjmený	

PŘEDSEDA:
V. S.

v Praze dne 4. května 1956

Babička o smrti své malé dcery Blaničky moc nemluvila. Proto zde využívám vzpomínky svého tatínka, který si události z jara 1956 pamatuje velmi dobře. Tatínek tehdy napjatě očekával narození sourozence, který se měl stát jeho novou sestřičkou. „*V době matčina pobytu v porodnici byla u nás v Libni babička ze mlýna a všichni jsme se těšili, až je otec přiveze domů,*“ vzpomíná tatínek. Blanička se narodila 28. dubna 1956 a po krátkém pobytu v nemocnici přivezl otec matku i novorozenou sestru domů. „*Byl jsem rád, že nebudu sám,*“ líčí tatínek své pocity z příchodu sestry. Bohužel, brzy přišla tragická změna situace.

Jen pár dní po návratu domů onemocněla malá Blanička angínou a musela být s matkou opět odvezena do nemocnice na Bulovku. Záhy se přidaly další komplikace. „*K tomu se přidal zánět středního ucha a snad zánět mozkových blan, takže Blanička 14. května zemřela,*“ vzpomíná tatínek na smutný konec. Pamatuje si i drobnou epizodu, která zůstala v jeho paměti jako varovný moment: „*Babička Anežka Blaničku nějak pokřižovala, což matku tenkrát rozzlobilo, že už ji babička předem pohřbívá.*“ Tatínkův popis pokračuje: „*Babička byla hrozně pobožná, a říkala mi, že to bylo pro jistotu, aby dítě případně neumřelo jako nekrtěňátko.*“

Smrt malé Blaničky moji babičku hluboce zasáhla, což se projevilo i na tom, jak se od té doby chovala ke svému synovi. „*Po pohřbu Blaničky do hrobu na Olšanském hřbitově byla matka moc nešťastná a projevovalo se i tím, že se o mne bála víc, než kdy předtím,*“ zakončuje tatínek své vzpomínky.

Fotografie s věnováním: Stopa herce Eduarda Kohouta

Jednou z babiččiných zálib, na které si vzpomínám, byl její zájem o životy českých herců a hereček). Nedokážu sice stoprocentně říct, zda tuto zálibu měla již za mlada, ale umím si představit, jak moc ji asi muselo potěšit, když získala fotku předního českého herce, člena Národního divadla Eduarda Kohouta – navíc s osobním věnováním.

O okolnostech, za kterých se k této fotografii dostala, nevíme nic konkrétního. Podle mého tatínka to však mohlo souviset s tím, že Eduard Kohout údajně měl chatu v blízkém okolí, možná dokonce přímo v Rohozné. S jistotou vím jen to, že Eduard Kohout pocházel z Českých Budějovic a byl mistrem menších, ale výrazných rolí. Ať už bylo pozadí této fotografie jakékoliv, její objev v babiččině pozůstalosti mě zaujal, protože ukazuje, že už tehdy existoval zájem o herce a umělce podobný tomu, co dnes vidíme u různých fanklubů a sběratelů autogramů.

